

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

A „font” (betű-, illetve karakterkészlet) szerzői jogi védelme és felhasználása

Ügyszám: SZJSZT 20/2004

A megbízó által feltett kérdések:

1. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján a fontok valóban szerzői jogi védelemben részesülnek-e?
2. Megállapítható-e, hogy a megbízás 1. sz. mellékleteként csatolt CD lemezen található NicholasCochinBlk_PFL (file név: nicocbpn) és NimbusGreek_PFL (file név: nimbgpn) nevű fontok a megbízás 3. számú mellékleteként csatolt, az URW szerzői jogvédelme alatt álló NicolasCocTEEBla (file név: ne10016t) és NimbusRomDGR (file név: ng2003d) fontok átdolgozásai?
3. Amennyiben a 2. pontban feltett kérdésre igenlő a válasz, kérjük, a szakvéleményben fejtsék ki, hogy a megállapításukat milyen bizonyítékok támasztják alá?
4. Amennyiben a megbízás 3. sz. mellékleteként csatolt CD-n található URW fontok átdolgozásának jogszerűségéhez a szerző engedélye kellett volna, az URW kizárólagos magyarországi forgalmazójának 2. sz. alatt mellékelte nyilatkozata alapján megállapítható-e a jogosulatlan feldolgozás ténye, vagy annak megállapításához további nyilatkozat, dokumentum bemutatása szükséges?
5. Amennyiben az S. Kft. az URW-től nem rendelkezett a megbízás 3. sz. mellékleteként csatolt CD-n található URW fontok átdolgozásához engedéllyel, kijelenthető-e, hogy mind a magát fejlesztőnek feltüntetett S. Kft; mind a terjesztő C. Kft. szerzői jogsértést követett el?

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Megjegyzések a megbízás (felkérő levél) bevezető részében tett közlésekhez

Az SzJSzT a jelen ügyben a szerzői jogról szóló, többször módosított 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 101. § (3) bekezdése alapján jár el. Az Szjt. 101. § (5) bekezdésének és 112. § (2) bekezdésének felhatalmazása alapján alkotott, a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet azt írja elő, hogy „A Szakértő Testület a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a (...) megbízótól” (8. § (1) bekezdés). Más szóval arra nincs mód, hogy a kérdések kiegészítését, újrafogalmazását kérje a Szakértő Testület, illetve erre az eljáró tanács javaslatot tegyen. Az a Szakértő Testület állandó gyakorlata, hogyha a feltett kérdésekre adott válaszok mentén az ügyben becsatolt iratokhoz kapcsolódóan egyéb, szerzői jogilag releváns (az adott ügyben érintett vagyoni jog gyakorlásával összefüggő) szempontot észlel, arra megjegyzésben kitér.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a polgári perben kirendelt szakértő (Pp. 177. §) véleményére lehet csak alkalmazni a szakértői véleményre, mint bizonyítási eszközre vonatkozó Pp. rendelkezéseket. A fél által felkért (megbízott) szakértő véleménye a fél előadásával esik egy tekintet alá (BH 1992. 270: A bíróság a fél által beszerzett szakvéleményt csak a fél álláspontjaként veheti figyelembe..., ld. ennek megerősítését: BH 1999. 35.).

Az eljáró tanács tájékoztatja a megbízót, hogy a Szakértő Testületnél alkalmazott ügy- és iratkezelési rend lehetővé teszi a becsatolt iratok és egyéb adathordozók azonosítását.

Ad 1.

Előzetes megjegyzés

A jelen szakvéleményben a „font” kifejezés azonos módon, elvek (szabályok, esetleg szabványok) szerint képzett betű- illetve karakterkészletet jelent, a betű- illetve karakterkészleten belül alkalmazott egységes arculatú betűket pedig betűtípusnak nevezzük. (A szövegösszefüggéshez illően azonban a „font” kifejezést használjuk egyes, illetve többes számban is.) Amikor röviden a „fontok” szerzői jogvédelmét említjük, akkor az – az alább kifejtettek szerint – akár a betűtípus formájának, akár a betű- illetve karakterkészlet előállítását és megjelenítését támogató szoftvernek (számítógépi programnak), illetve a szoftver/program valamely részének a szerzői jogvédelmét jelenti.

A betűtípusok és így értelemszerűen a belőlük álló készletek (fontok) kétféle módon részesülhetnek jogvédelemben.

Szerzői jogvédelem

A „font” tárgya lehet szerzői jogvédelemnek, ha a „font” arculata, a készletet alkotó betűk képe olyan egyéni, eredeti jellegű mű, amely a szerző saját szellemi alkotása. Ebben az esetben a „font” leginkább grafikai műnek tekintendő. A grafikai mű az Szt. 1. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alábbi műkategóriába: „a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve” tartozik. Az Szt. 1. § (3) bekezdése alapján „a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.”

A „fontok” túlnyomó többsége, mivel régóta ismert és használt betűtípusokból áll, egyéni-eredeti jelleg híján nem alkalmas a szerzői jogvédelemre. Ha azonban valaki „kitalál”, megrajzol egy alkotásnak minősülő (tehát egyéni-eredeti) betűtípust és ebből betűkészletet készít, akkor a betűk arculata, képe, rajza szerzői jogvédelem tárgya lehet.

Ha egy újonnan kialakított és használt „font” megfelel valamilyen szabványnak, akkor nyilván nem lehet egyéni, eredeti, hiszen valamilyen jogszabályban előírt kötelező, vagy sokkal inkább nem kötelező, de szabványjogi értelemben „ajánlott” minta szerint készül.

Ha azonban maga a szabvány részesül szerzői jogvédelemben, akkor a szabvány jogosultjának az engedélye szükséges ahhoz, hogy az adott „font” szerzői jogi értelemben felhasználható legyen. A szabványok az Szt. 6. § (1) bekezdés alapján ún. együttesen alkotott

művek lehetnek („Az együttesen létrehozott műre (pl. nemzeti szabványra) a szerzők jogutódjaként azt a természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot illeti meg a szerzői jog, amelynek kezdeményezésére és irányításával a művet létrehozták, és amely azt a saját nevében nyilvánosságra hozta.”) Ez alól a jogszabállyal kötelezővé tett szabvány jelent csak kivételt. [Szjt. 1. § (4) Nem tartoznak a törvény védelme alá (...) a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok...]

Ha egy „font” szerzői jogvédelemben részesül, akkor – figyelemmel a betűtípusok sajátos, funkcionális jellegére – elsősorban az alábbi cselekményekhez szükséges a szerzői jogosult engedélye:

- többszörözés (Szjt. 17. § a) pont),
- terjesztés (Szjt. 17. § b) pont),
- nyilvánossághoz közvetítés (Szjt. 17. § d) pont),
- átdolgozás (Szjt. 17. § f) pont).

A fentiek alapján azonban a mindennapi életben használatos és bevett „fontok”-at alkotó betűformák csak kis része tekinthető olyannak, amelyre a szerzői jogvédelem kiterjedhet.

Abban az esetben azonban, ha a „fontba” tartozó betűtípust digitális úton állítják elő – ez a helyzet a megbízás szerinti ügyben – a digitális előállítás és/vagy képernyőn való megjelenítés „eljárására” vonatkozó szoftver szerzői jogvédelem tárgya lehet.

A védelem ebben az esetben akkor áll fenn, ha az előállítási/megjelenítési „eljárást” olyan szoftver (számítógépi program és hozzá tartozó dokumentáció az Szjt. 1. § (2) bekezdés c) pontja értelmében) támogatja, amely egészben, vagy részben megfelel az egyéni, eredeti jelleg követelményeinek. Ez más szóval annyit jelent, hogy a számítógépi program nem lehet másik szerzői jogvédelem alatt álló program szolgai másolása, hanem fejlesztőjének saját szellemi alkotása.

A szoftver szerzői jogvédelme kiterjed a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció, akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtájára, ideértve a felhasználói programot az operációs rendszert és a csatlakozó felületként használt programot is. Más szóval, fennállhat a fontot „generáló” számítógépi program és a hozzá tartozó dokumentáció szerzői jogvédelme (a megjelenített betűkészlet szerzői jogi védelmétől függetlenül) akkor, ha a teljes szoftver, vagy annak bármely része kielégíti a szerzői jogvédelem feltételét (nem másolt, a szerző szellemi alkotó tevékenységéből eredő egyéni-eredeti jelleggel bír).

Ha egy „font”-hoz tartozó betűtípus előállítására, megjelenítésére bármely olyan számítógépi programot, vagy programrészt használnak, amely szerzői jogi védelem alatt áll, a védelem akkor terjed ki közvetetten a programmal előállított/megjelenített betűtípusra is, ha a betűtípus megfelel a fent elemzett egyéni-eredeti jellegnek. Ebben az esetben a szerzői jog védi egyrészt a szoftvert, másrészt a betűkészletet is.

A fenti következtetés helyességének logikai előfeltétele, amely csak programozási ismeretek alapján esetenként dönthető el, hogy létezzen olyan eset, amikor egyéni-eredeti jelleggel nem rendelkező betűtípusból álló, akár szabványnak megfelelő betűkészletet a szerzői jogvédelem fennállásához elégséges egyéni-eredeti jelleggel bíró számítógépi program, vagy programrész támogatásával jelenítsenek meg. Ekkor lehetséges ugyanis, hogy elváljon a program és a dokumentáció = szoftver, valamint a megjelenített betűkészlet szerzői jogvédelme. Vagyis

ebben az esetben a program és dokumentáció lehet védett, az eredményeképpen megjelenített betűtípusból álló betűkészlet viszont nem.

A számítógépi program jogvédelme azonban nem terjed ki a program „tartalmát” jelentő puszta algoritmusra, csak a formába öntött programra. Az Szjt. 1. § (6) bekezdése alapján ugyanis ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek. Ugyanez vonatkozik a csatlakozó felületre is. Az Szjt. 58. § (1) bekezdése szerint az 1. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazni kell a szoftver csatlakozó felületének alapját képező ötletre, elvre, elgondolásra, eljárásra, működési módszerre vagy matematikai műveletre is.

Ezért elképzelhető, hogy azonos, vagy nagyon hasonló algoritmusok alapján több, egymástól függetlenül fejlesztett számítógépi program jogvédelme párhuzamosan fennáll, és ezek a számítógépi programok nagyon hasonló, vagy azonos betűtípust képeznek, illetve jelenítenek meg.

Ez összesítve azt jelenti, hogy a számítógép képernyőjén „előállítható” két csaknem egyforma, vagy ránézésre egyforma betűtípus

- két egymástól függetlenül fejlesztett számítógépi programmal,
- vagy két olyan számítógépi programmal, amelyek közül az egyik a másik program szolgai másolását, illetve engedély nélküli átdolgozását jelenti.

Hogy a két eset közül melyik áll fenn, azt csak részletes informatikai szakértői vizsgálat döntheti el, amely összehasonlítja az érintett programok algoritmusát, felépítését, fájlstruktúráját és egyéb olyan ismérveit, amelyek alapján megállapítható az azonosság, illetve a különbözőség.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a „fonthoz” tartozó betűtípusok és ezen keresztül maguk a „fontok” részesülhetnek ún. formatervezési mintaoltalomban (is). Ennek az a feltétele, hogy a betűtípus külső alakja a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény szerint új, illetve egyéni legyen. A nyomdai betűformák ugyanis a törvény 1. § (3) bekezdése szerint terméknek minősülnek. Mivel a jelen szakvélemény tárgya digitális úton előállított illetve megjelenített betűtípusokkal kapcsolatos szerzői jogvédelem fennállása illetve fent nem állása, továbbá a megbízás nem utal arra, hogy bármelyik vitatott betűkészlet tekintetében fennállna formatervezési mintaoltalom, ezért ennek vizsgálatától el lehet tekinteni.

Az 1. kérdéshez szorosan kapcsolódik az átdolgozás (jogosulatlan átdolgozás) kérdése. Az itt megadott elvi jellegű válasz kihat a 4. és 5. kérdésre adható válaszokra is, és azokat részben tartalmazza is.

Ha feltételezzük, hogy egy „fonthoz” tartozó betűtípusok megjelenítését támogató számítógépi program (szoftver) szerzői jogvédelemben részesül, akkor engedély nélkül e betűtípus (tehát értelemszerűen a „font”) nem többszörözhető, nem terjeszthető, a nyilvánosságához sem közvetíthető (on line szolgáltatás), és nem is dolgozható át. Ebből az következik, hogy ha egy személy által használt „fontok”, vagy e „fontok” valamelyike megjelenítése („előállítása”) során más szerzői jogosult számítógépi programjának szolgai másolása, vagy átdolgozása történt, akkor meg kell állapítani a szerzői jogsértést. Az a fél, aki/amely engedély nélkül végzi a többszörözést, terjesztést, nyilvánosságához közvetítést, az az Szjt. 16. § (1) és (6) bekezdése értelmében az említett felhasználási cselekmények (Szjt.

17. § a), b), d) pont) tekintetében követ el szerzői jogsértést. A jogsértés mértéke attól függ, hogy milyen mértékű az engedély nélküli többszörözés, illetve terjesztés, illetve nyilvánossághoz közvetítés.

Konkréten tehát az a fél, aki/amely a megbízás 3. melléklete szerinti URW „fontokat” – feltéve, hogy e „fontok”, vagy az előállításukat támogató szoftverek, illetve számítógépi programok, vagy azok egyes részei szerzői műveknek minősülnek – engedély nélkül, akár átdolgozott, akár átdolgozatlan formában felhasználja (a megbízás 5. sz. melléklete szerinti végfelhasználó), az URW szerzői jogosult terhére szerzői jogsértést követ el. Ennek oka az, hogy az átdolgozás, és az átdolgozott eredeti mű szerzői jogi védelme egymás mellett áll fenn, tehát az átdolgozott mű felhasználásához szükséges mind az eredeti jogosult, mind az átdolgozás jogosultjának engedélye. Az ettől különböző kérdés, hogy az itt körülírt fél vétkes, vagy vétkes jogsértő-e. Az objektív, tehát vétkességtől független jogsértés mindenképpen megállapítható, akkor is, ha a fél rendelkezik egy írásba foglalt felhasználási engedéllyel az átdolgozott „fontok” felhasználására (a megbízás 5. sz. melléklete).

Itt kell felhívni a figyelmet a megbízás 5. sz. melléklete szerinti „felhasználói megállapodás” (helyesen: felhasználási szerződés) több sajátosságára:

- Valójában nem teljes felhasználási szerződésről, inkább a felhasználási szerződés egyes kikötéseiről/feltételeiről van csak szó, hiszen a szerződés lényeges tartalmát képező ellenértékről (díjról) a nyomtatvány nem rendelkezik. Ebből adódóan a nyomtatványt össze kell(ene) kapcsolni a megbízás 4. melléklete szerinti számlával, azonban az azonosító/összekapcsoló kód hiányzik, csupán a megbízás 5. sz. melléklet kísérő levele jelenti az összekapcsolást.
- A szerződés nincs ugyan írásba foglalva (az írásba foglaláshoz elengedhetetlen kellék a felek aláírása az Szjt. 45. § (1) bekezdés), 3. §, a Ptk. 217. § és az általánosan alkalmazandó XXV. PED alapján), de ez az Szjt. 60. § (5) bekezdése alapján nem is érvényességi kellék, tehát a felhasználási szerződés lehet érvényes, de bizonyító ereje aláírás híján gyengébb.
- A szerződés tartalmaz (igen pongyola) jogszavatossági kikötést, tehát a végfelhasználó, ha szerzői jogsértést valósít meg a szerződés szerinti felhasználással, élhet a szerzői jogosulttal szemben az Szjt. 3. § utalása alapján végső soron analógia útján alkalmazható Ptk. 369. § szerinti jogokkal (a Ptk. általános szerződési szabályai nem tartalmazznak jogszavatossági rendelkezést).
- A szerződésre nem a benne hivatkozott régi Szjt-t, hanem az Szjt. 107. § (1) bekezdése alapján a hatályos Szjt. V. fejezetét kell alkalmazni.

Az a fél, aki/amely engedély nélkül dolgoz át más személy javára fennálló szerzői jogvédelem alatt álló „fontot”, az e felhasználási cselekmény tekintetében (Szjt. 17. § f) pont és 4. § (2) bekezdésből „az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül” fordulat) követ el jogsértést. Ha a jogosulatlan átdolgozó az engedély nélkül átdolgozott művet többszörözi, terjeszti, stb. akkor az átdolgozott műre nézve – de nem az átdolgozás eredményére tekintettel követ el további jogsértést.

Ha tehát a megbízás 1. sz. melléklete szerinti CD-n található „fontok” a megbízás 3. sz. melléklete szerint CD-n található URW „fontok” engedély nélküli átdolgozásai, az átdolgozó szerzői jogsértést követett el, feltéve, hogy a megbízás 3. sz. melléklete szerinti CD-n

található URW „fontok” szerzői jogvédelem alatt állnak. Az engedély nélküli átdolgozás vétkes, vagy vétlen jellege az eset összes körülményeitől függően állapítható meg. Ha az engedély nélküli átdolgozó többszörözést és terjesztést is végzett, e tekintetben is megáll a szerzői jogsértés.

Az eljáró tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az esetleges jogsértéstől eltekintve maga az átdolgozás megfelelhet az Szjt. 4. § (2) bekezdés azon követelményének, amely szerint „szerzői jogi védelem alatt áll (...) más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.”

Más szóval lehetséges, hogy az a fél, aki/amely a megbízás 5. sz. melléklete szerint az állított szerzői jogosulttól (S. Kft.) felhasználási engedélyt szerzett (a megbízás 5. sz. melléklete szerinti végfelhasználó), csupán az (engedély nélküli) átdolgozás eredményére, mint származékos műre szerzett felhasználási jogot, azonban nincs engedélye az eredeti, az átdolgozás alapjául szolgáló mű (URW „fontok”) felhasználására. (Ez természetesen kizárja a jogszerű felhasználást.)

A fenti gondolatmenetet támasztja alá a régi szerzői jogi törvény alkalmazására épülő BH1991. 145. sz. döntés, amely azonban változatlanul élő gyakorlat, hiszen sem a szoftver szerzői jogi védelme feltételeinek tartalmi megítélése, sem az átdolgozás szerzőségének szabályai nem változtak az Szjt.-ben. (1969. évi III. törvény (rég. Szjt.) 1. §-ának (1) bekezdés, a végrehajtásáról rendelkező 9/1969. (XII. 29.) MM rendelet 1. §-ának, a 15/1983. (VII. 12.) MM rendelet 1. §-ával kiegészített (1) bekezdése, valamint a régi Szjt. 4. § (2) bekezdése).

A döntés megállapítja, hogy „az alperes részére alkalmazott (applikált) program nem a[z átdolgozást állító – kiegészítette: az eljáró tanács] felperesek alkotása.(...)” Más szerző művének az átdolgozása az Szjt. 4. §-ának a (2) bekezdése értelmében akkor részesül szerzői jogi védelemben, ha az átdolgozásnak egyéni, eredeti jellege van, és az átdolgozás nem sértheti az átdolgozott mű szerzőjét megillető védelmet.

Az Szjt. 4. §-ának a (2) bekezdése alapján az egyéni, eredeti jellegű átdolgozás csak az átdolgozott mű szerzőjének a sérelme nélkül részesülhet oltalomban. Ezért az átdolgozó az átdolgozással nem szerezheti meg az eredeti mű feletti rendelkezési jogot, nem válhat – jogszerű felhasználás esetén sem – az átdolgozott mű szerzőjévé. (...) A perben nincsenek adatok arra, hogy az átdolgozásra a felperesek jogot nyertek-e. (...) Ha az átdolgozás jogszerűtlen volt, akkor az átdolgozott mű tekintetében a felperesek és az alperesek által történt felhasználás egyaránt jogosulatlan volt.

(...) Az átdolgozott mű szerzőjének sérelme nélkül – az így [tehát az átdolgozással – kiegészítette az eljáró tanács] létrejött mű felperesek önálló, eredeti alkotásának minősülő részei az Szjt. 4. §-ának (2) bekezdése alapján önálló védelemben részesíthetők. Ez a védelem természetesen nem zárja ki azt, hogy az átdolgozott mű szerzője saját szerzői jogait külön érvényesítse.

Ad 2 - 3. A karakterkészlet vizsgálatához az alábbi módszereket használta az eljáró tanács:

Az eljáró tanács azokra a karakterekre koncentrált, amelyek a billentyűzeten kívül esnek (azaz Alt gomb lenyomása mellett egy számkombináció megadásával érhetőek csak el 0-255 tartományban), mivel ezek kiosztása nem konvencionális, szemben a billentyűzeten feltüntetett betűkkel, illetve egyéb karakterekkel. A betű készlet kialakítójának döntése, hogy használja-e ezeket a mezőket, és ha igen, akkor mely karakterekre. A szakvélemény

mellékleteként csatolt „Betűkészlet összehasonlító táblázat” tartalmazza a vizsgált 4 betűtípus „Alt+123” és afeletti karaktereit „Alt+160”-ig, továbbá tartalmazza az akár kiindulási alapnak is tekinthető „Times New Roman” betűtípus ezeken a kódokon elérhető karaktereit, szürkével megjelölve. Ezen kívül, az eljáró tanács vizsgálta még a magyar „speciális”: ékezetes betűket, ezeket találhatjuk a táblázat első soraiban.

A betűkészlet összehasonlítás eredményei alapján elmondható, hogy az URW NimbusRomDGR karakterei a billentyűzeten kívüli karakterkészlete kidolgozott, **egyedi**, szemben az NimbusGreekPFL azonos kódszámon elérhető karakterkészletével, amely jellemzően a „Times New Roman típusú” alap kiosztásra épül. Ez több dolgot jelenthet. Amennyiben a NimbusRomDRG lemásolása után a módosítás (átdolgozás) a szakértői megbízásban a jogosulatlan átdolgozás gyanújaként leírt módszerrel készült, kevésbé tűnik valószínűnek, hogy a jogosulatlan átdolgozó a billentyűzeten kívül eső karakterkészletet visszamódosította volna – a valamennyi említett karakterkészlet kiindulási alapjának tűnő – Times New Roman karakterkészlet kiosztására.

Ezen az okfejtésen elindulva (1) nem zárható ki és alá sem támasztható, hogy az átdolgozást azonos alapról, egymástól függetlenül tette meg a két cég; (2) nem zárható ki és alá sem támasztható, hogy a vizsgált karakterkészletek közül melyik készült előbb.

Az időbeliség megállapításához szintén nem állnak rendelkezésünkre adatok, információk. Nem állapítható meg, hogy melyik karakter készlet mikor készült, a CD lemezekon található dátumok módosíthatóak, illetve a megbízás 3. sz mellékletét képző CD lemez másolat, így a rajta szereplő dátumok a másolatkészítés dátumát és nem a karakter készítés időpontját tárolja.

E gondolatsort végig vezetve elképzelhető az is, hogy ugyanazon az alapokra építve, a karakterkészítés módszerét „lemásolva” készítette el a kérdéses karakterkészletet, „közös töre” alapozva az S. Kft. Ebben az esetben azonban nem az URW karakterkészletének jogosulatlan átdolgozásáról beszélhetünk, hanem a szintén oltalom alá vonható, esetlegesen egyedi „eljárás” jogosulatlan felhasználásáról. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezzük, hogy a karaktergenerálás módszere nem szükségszerűen egyedi, vannak erre készült kereskedelmi forgalomban kapható szoftverek, amelyek alkalmazása – meghatározott feltételek mellett – bárki számára elérhető és engedélyezett, így az „eljárásnak” sem kell feltétlenül kell egyedinek lennie, így ezek azonosságának megállapítása sem jelenti még egyértelmű igazolását az átdolgozás gyanújának.

A másik lehetőség, hogy azonos alapokra építve, esetleg más eljárás, módszer segítségével a URW oltalom alatt álló karakter típusainak arculata került lemásolásra és átdolgozásra, esetleg nem tökéletes sikerrel. A rendelkezésünkre álló anyagok alapján (a megbízás 1. és 3. sz. mellékleteként csatolt 2 CD), nem állapítható meg, hogy pontosan milyen eljárással készültek az egyes karaktertípusok. Ezek vizsgálatához és eldöntéséhez szükség lenne a forráskódok, szerkesztési eljárások bekérésére és egy erre a területre specializálódott informatikai szakember bevonására, aki betekint a kódokba, és megállapítja az előállítási eljárás egyediségét, illetve eltérősegeit. Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács megbízás alapján jár el, nincs mód a megbízásban megjelölt valamennyi jogosult szoftvereinek forráskódszintű vizsgálatára.

A NicolasCocTEEBla és a NocolasCochinBlk_PFL betűtípusok kiosztása lényegében egy az egyben megfeleltethető a Time New Roman betűtípus kiosztásának, így ebből különösebb következtetés nem vonható le. Az eljáró tanács egy figyelmet érdemlő észrevételt tapasztalt;

az átdolgozásnak tekintett NicolasCochinBlk_PFL a magyar helyesírás szerinti ékezetet tartalmaz az Alt+147 kód alatt, szemben a kiindulási alapnak tekintett Times New Roman fonttal, amely megegyezik a NicolasCocTEEBla azonos kód alatt található karakterével. Ez jelentheti az is, hogy a másolás jeleinek elfedése végett egy-egy karakter módosítottak ezen kódok alatt is, de azt is, hogy más céllal, más koncepcióval készült a karakterkészlet, és alaposabban kidolgozott.

A fenti okfejtést összegezve, az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott anyagok alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a NicolasCochinBlk_PFL és a NimbusGreek_PFL fájlok az URW szerzői jogvédelme alatt álló NicolasCocTEEBla és NimbusRomGRD fontok átdolgozásai-e, de az ki sem zárható. Annyi összefoglalóan megállapítható a fentiek alapján, hogy a karakter készletek nem szolgai másolásai egymásnak.

Ad 4. Az URW „fontok” kizárólagos magyarországi forgalmazójának a megbízás 2. sz. mellékleteként csatolt nyilatkozata alapján önmagában nem állapítható meg a jogosulatlan átdolgozás. E nyilatkozatból – feltéve, hogy az a szervezeti képviselőtől származik, és tartalma valós – csupán annyi következik, hogy az állított kizárólagos forgalmazó útján nem adtak magyarországi felhasználásra engedélyt az URW „fontok” felhasználására. Ez a tény ugyan hozzájárulhat a bizonyítékok szabad értékelése határain belül a jogosulatlan (nem engedélyezett) átdolgozás valószínűsítéséhez, de annak aggálytalan megállapítása csak az átdolgozás forrásának állított URW „fontok” és az átdolgozottnak állított „fontok” (Profonts Library 2000 LE) részletes szakértői vizsgálata alapján lehetséges (ld. a 2. és 3. kérdésre adott válaszokat).

A Cégtár adatbázis alapján – a keresés napja 2004. szeptember 13. – a nyilatkozat a szervezeti képviselőtől származik.

Ha azonban a nyilatkozat valós, akkor is lehetséges, hogy

- az eredeti szerzői jogosult maga, vagy más képviselő útján a magyarországi forgalmazó szerződésszerű, vagy szerződésszegő megkerülésével magyarországi felhasználási jogot engedett (a megbízás 2. sz. melléklete szerinti nyilatkozat mögötti szerződés tartalmától függően),
- jogkimerülés bekövetkeztével (jogszerűen terjesztett, az URW „fontokat” tartalmazó hordozó jogszerű felhasználó által történő tovább eladása útján) gyakorol jogot harmadik személy az URW „fontokra”, de megjegyezzük, hogy a jog ekkor is csak az átdolgozatlan – eredeti URW „fontok” felhasználására vonatkozhat, az átdolgozáshoz továbbra is engedély szükséges.

Ad 5. A választ az 1. kérdésre adott válasz tartalmazza.

Budapest, 2004. szeptember 22.

dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

dr. Faludi Gábor
a tanács előadó tagja

Gillemot Judit
a tanács szavazó tagja

A szakvélemény melléklete.

Karakterkészlet összehasonlító táblázat – a kék szín az eltéréseket jelöli

Alt+	Nicolas CocTEEBLa	Nicolas CochinBlk	Times New Roman	Nimbus RomDGR	Nimbus Greek_PFL
	á	á	á	á	á
	Á	Á	Á	Á	Á
	é	é	é	é	é
	É	É	É	É	É
	ó	ó	ó	ó	ó
	Ò	Ó	Ó	Ò	Ó
	ö	ö	ö	ö	ö
	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö
	ő	ő	ő	ő	ő
	Ő	Ő	Ő	Ő	Ő
	ú	ú	ú	ú	ú
	Ú	Ú	Ú	Ú	Ú
123	{	{	{	{	{
124					
125	}	}	}	}	}
126	~	~	~	~	~
127	⏏	⏏	⏏	⏏	⏏
128	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç
129	ü	ü	ü	ü	ü

Alt+	Nicolas CocTEEBLa	Nicolas CochinBlk	Times New Roman	Nimbus RomDGR	Nimbus Greek_PFL
130	È	é	é	è	é
131	â	â	â	â	â
132	ä	ä	ä	ä	ä
133	û	û	û	û	û
134	Ć	ć	ć	Ć	ć
135	Ç	ç	ç	Ç	ç
136	ł	ł	ł	ł	ł
137	ë	ë	ë	ë	ë
138	Ó	Ó	Ó	Ó	Ó
139	ó	ó	ó	ó	ó
140	î	î	î	î	î
141	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
142	Ä	Ä	Ä	Ä	Ä
143	Ć	Ć	Ć	Ć	Ć
144	É	É	É	É	É
145	Í	Í	Í	Í	Í
146	í	í	í	í	í
147	ô	ô	ô	ô	ô
148	ö	ö	ö	ö	ö
149	Ł	Ł	Ł	Ł	Ł
150	ł	ł	ł	ł	ł

Alt+	Nicolas CocTEEBLa	Nicolas CochinBlk	Times New Roman	Nimbus RomDGR	Nimbus Greek_PFL
151	Š	Š	Š	Š	Š
152	š	š	š	š	š
153	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö
154	Ü	Ü	Ü	Ü	Ü
155	Ť	Ť	Ť	Ť	Ť
156	ť	ť	ť	ť	ť
157	Ł	Ł	Ł	Ł	Ł
158	×	×	×	×	×
159	Č	č	č	Č	č
160	á	á	á	á	á